

ULRICH IM HOF, LES LUMIÈRES EN EUROPE,**Seuil, Paris, 1993, 316 p.**

Apărută simultan în cinci mari orașe europene (Paris, München, Oxford, Barcelona, Roma—Bari), cartea profesorului de istorie modernă de la Universitatea din Berna, Ulrich Im Hof, a văzut lumina tiparului într-o serie prestigioasă — *Faire l'Europe* — dirijată de eminentul istoric francez Jacques Le Goff, care nu ezită să menționeze în prefață că intenția declarată a colecției este aceea de a ilustra construcția europeană aflată acum în centrul atenției politicii continentale. Este și rațiunea publicării acestei lucrări produse de un istoric elvețian, aproape necunoscut istoriografiei europene a Luminilor, deși aflat la o vârstă foarte înaintată. Căci studiind chiar și numai lista bibliografică de la finalul cărții, aportul său la fondul european istoriografic al chestiunii este foarte subțire și sever circumscris teritoriului național elvețian. Abia cu această lucrare autorul părăsește cadrul limitat al cantoanelor helvetice, privind în jur, dar nu prea departe de lumea sa.

Ceea ce frapază la Ulrich Im Hof este indiferența la analizele Aufklärungului săvârșite de generația lui F. Valjavec, cât și spațiul geografic extrem de îngust în care operează. Pentru el Europa Luminilor se coboară pe versanții vestici ai Alpilor, iar tot ce se petrece în partea cealaltă a lor sunt curiozități pe care nu numai că nu le poate explica, dar nici nu le consideră importante. Însăși baza documentară a informației sale științifice, care arareori depășește anul 1980, se concentrează aproape exclusiv pe spațiul extrem-vestic al Europei, care nu acoperă nici o treime din continent.

Lecturând cartea structurată în nouă capitole este evidentă intenția autorului de a oferi eventualului cititor o imagine comodă a societății europene a secolului al XVIII-lea. Prin urmare, găsește că este suficient să le ofere propriile fișe de lectură, întocmite într-o viață petrecută la catedră. Astfel că a apucat să elaboreze un manual de nivel mediu — refuzăm să credem că un student occidental s-ar declara mulțumit doar cu ceea ce oferă Im Hof despre societatea europeană a secolului al XVIII-lea, luminată sau nu — bun pentru lecturile suplimentare ale elevilor prea curioși din licee și pentru cetățeanul obișnuit. „mediu“, eventual preocupat de geneza societății europene moderne. Dar nimic mai mult, nimic pentru specialistul interesat de eventuale puncte de vedere noi, sugerate în chiar titlul cărții.

Astfel că, „Faire l'Europe“, colecție al cărui program se vrea a fi extrem de generos, benefic pentru constituirea conștiinței comune a europeității noastre, a lansat o lucrare aptă de a limpezii eventuale îndoieli ale cetățenilor comunitari, dar fără nici un impact în cercetările reale de istorie comună europeană.

Gheorghe Gorun